

**Діалог національностей
у Дніпрі: від Катеринослава
до сучасності**

**Учениця: Чепурна Вероніка
Сергіївна**

**Заклад освіти: Дніпровський
ліцей №31 “Пріоритет”**

9-А клас

**Науковий керівник: Летяго
Вікторія Віталіївна**

Вступ

Актуальність теми
Сьогодні питання культурного діалогу та толерантності є дуже важливим.

Актуальність дослідження полягає у тому, що:

- Дніпро є багатонаціональним містом
- різні культури формують історію та традиції міста
- важливо досліджувати як формується взаємоповага між народами

У кожному місті живуть люди різних культур і національностей.
Але чи замислювалися ми, як ці культури взаємодіють між собою?

Місто Дніпро історично було місцем зустрічі різних народів.

Тут проживали:

- українці
- євреї
- поляки
- німці
- греки
- вірмени

Проблемне питання дослідження:

Як змінювалася взаємодія національностей у Дніпрі від XIX століття до сьогодні?

Мета і завдання дослідження

Методи дослідження

- аналіз історичних джерел
- робота з літературою
- соціологічне опитування
- аналіз результатів

Мета:

дослідити розвиток взаємодії різних національностей у Дніпрі від історичного періоду до сучасності.

Завдання:

1. Дослідити історію багатонаціонального населення міста
2. Визначити основні національні спільноти
3. Провести опитування серед молоді
4. Проаналізувати результати
5. Зробити висновки про культурний діалог

Історичний розвиток міста

Які саме народи??

- українці — основне населення регіону
- євреї — активно займалися торгівлею, ремеслами та підприємництвом
- поляки — працювали в адміністрації, освіті та культурній сфері
- німці — сприяли розвитку промисловості та сільського господарства
- греки — займалися торгівлею
- вірмени — брали участь у торговельному та ремісничому житті міста

Саме взаємодія цих народів поступово формувала багатокультурне середовище міста.

Місто було засноване у 1776 році як адміністративний центр південних територій Російської імперії.

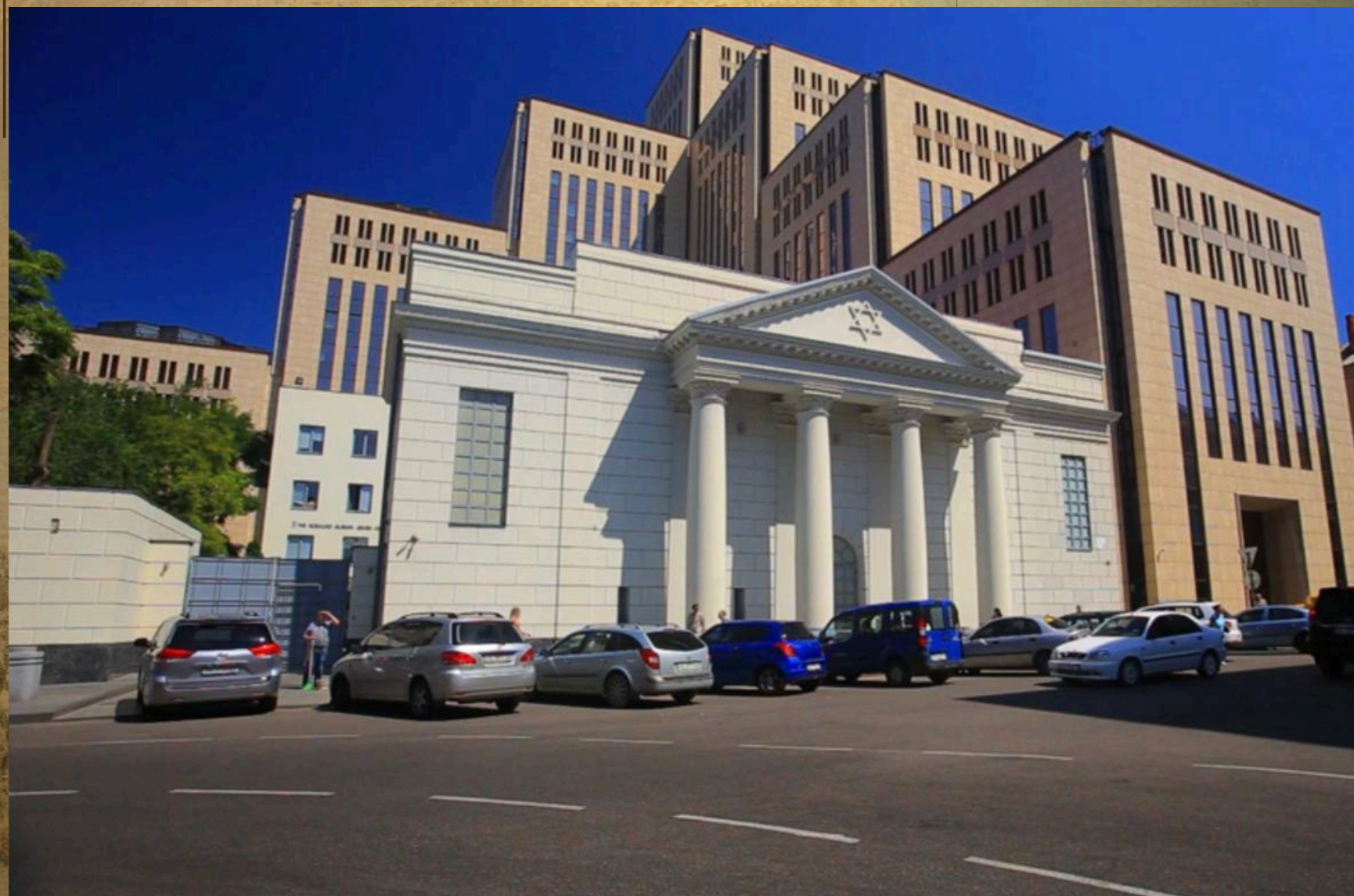
До 1926 року місто мало назву Катеринослав.

Завдяки вигідному географічному розташуванню та розвитку промисловості місто швидко перетворилося на важливий економічний центр.

Саме це сприяло переселенню представників різних народів.

Єврейська громада міста

Однією з найбільших національних громад міста була єврейська громада.

У XIX – на початку XX століття євреї становили значну частину населення міста.

Вони зробили великий внесок у:

- розвиток торгівлі
- освіти
- культури
- благодійності

Сьогодні у місті діють єврейські культурні центри та синагоги.

Німецькі колоністи

У XIX столітті до регіону переселялися німецькі колоністи.

Вони активно займалися:

- сільським господарством
- ремеслами
- розвитком промисловості

Німецькі поселення відігравали важливу роль у розвитку економіки регіону.

Польська громада

Польська громада також була помітною частиною населення міста.

Поляки працювали у:

- сфері освіти
- культурному житті
- адміністрації

Вони сприяли розвитку культурних традицій та освітніх установ.

Опитування

Питання:

Чи знаєте ви, що у місті проживають представники різних національностей?

Характеристика вибірки:

- кількість респондентів — 32 учні
- вік — 13–16 років
- місце проведення — школа м. Дніпро

Мета опитування:

- визначити рівень обізнаності молоді щодо багатонаціональності міста
- дослідити ставлення учнів до культурного різноманіття
- з'ясувати, чи цікавляться учні історією національних громад

Результати (32 учні):

Відповідь	Кількість	%
Так	20	62%
Частково	9	28%
Ні	3	10%

КОРОТКИЙ ВИСНОВОК:

БІЛЬШІСТЬ ОПИТАНИХ УЧНІВ ЗНАЄ ПРО БАГАТОНАЦІОНАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР МІСТА, ОДНАК ЧАСТИНА МАЄ ЛИШЕ ЗАГАЛЬНІ УЯВЛЕННЯ.

Опитування № 2

Питання:

Як ви ставитеся до культурного різноманіття у місті?

Опитування № 3

Питання:

Чи цікава вам історія різних національних громад міста?

Короткий висновок №2:

Більшість молоді позитивно сприймає культурне різноманіття та вважає його важливою частиною життя міста.

Короткий висновок №3:

Більше половини опитаних учнів проявляють інтерес до історії національних громад, що свідчить про потенціал для розвитку міжкультурної освіти.

Результати (32 учні):

Відповідь	Кількість	%
Позитивно	23	72%
Нейтрально	7	22%
Байдуже	2	6%

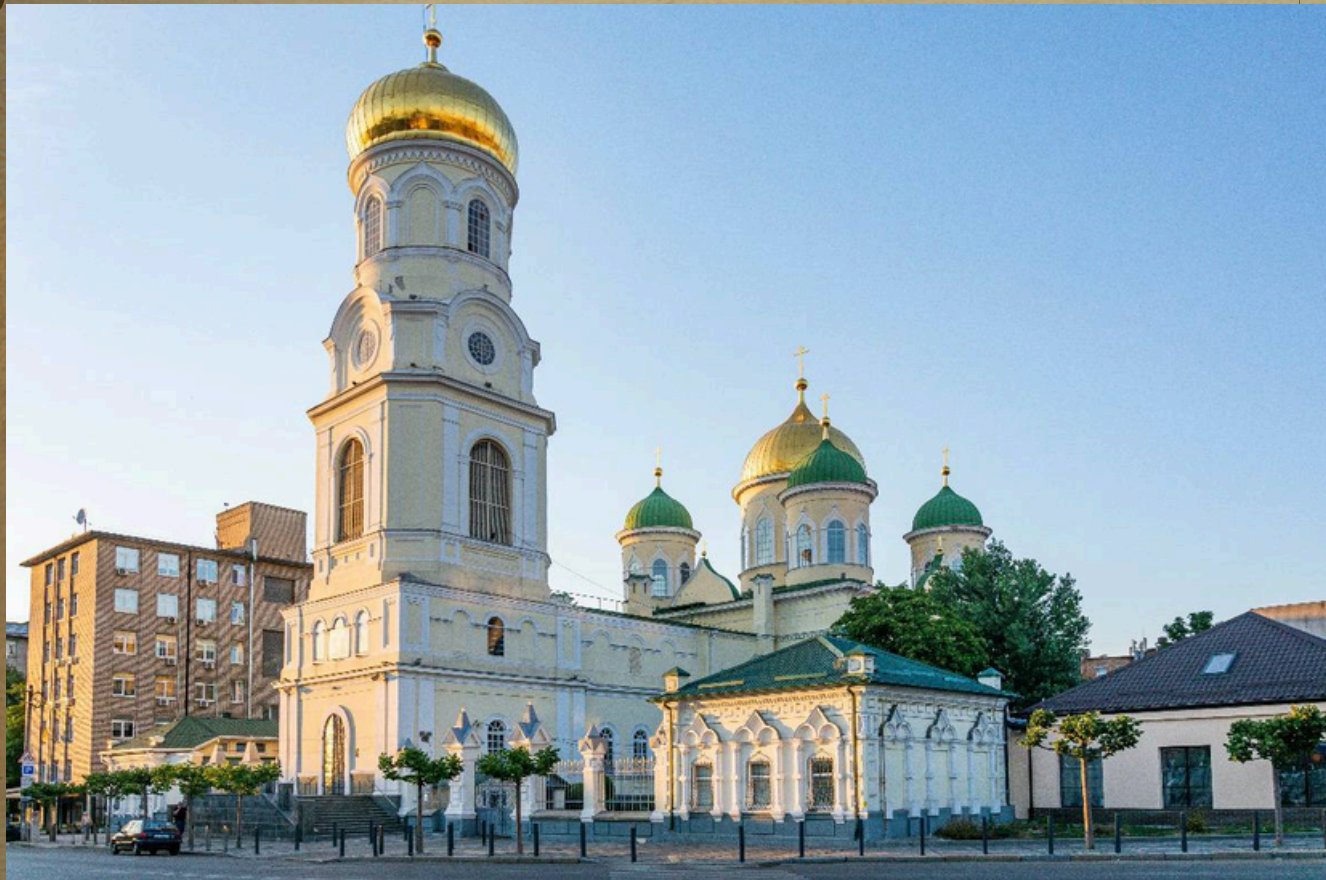

Кількість опитаних: 32 учні

Відповідь	Кількість	%
Так, цікава	17	54%
Частково	10	31%
Не дуже	5	15%

КУЛЬТУРНІ ТА РЕЛІГІЙНІ ПАМ'ЯТКИ

• Свято-Троїцький собор — важлива православна пам'ятка, що відображає культуру православної громади міста.

• Собор Спаса-Преображення — історична церква як частина культурної спадщини Дніпра.

• Синагога «Золота Роза» — ключова пам'ятка єврейської громади та символ міжкультурної історії.

Діалог епох

Катеринослав

Я був молодим промисловим містом, куди приїжджали люди з різних країн у пошуках роботи та нових можливостей.

У моїх кварталах жили українці, євреї, поляки, німці, греки та інші народи.

Моя економіка розвивалася завдяки промисловості та торгівлі.

У моїх вулицях починалася історія багатьох культурних традицій.

Сучасний Дніпро

Я став великим сучасним містом, де живуть люди різних культур і національностей.

Я зберіг багатонаціональний характер і підтримую культурний діалог між громадами.

Сьогодні я є важливим науковим, освітнім і культурним центром України.

Я продовжую розвивати ці традиції через фестивалі, культурні центри та освітні програми.

Карта народів, які жили у Дніпрі

Карта народів, які жили у Дніпрі

Основні національні громади міста:

Українці — корінне населення регіону

Євреї — одна з найбільших громад, активно займалася торгівлею

Поляки — працювали у сфері освіти та адміністрації

Німці — колоністи, які розвивали ремесла і господарство

Греки — займалися торговельною діяльністю

Вірмени — відомі купці та ремісники

Висновок для слайду:

Саме співіснування різних народів сформувало багатокультурний характер міста, який зберігся і в сучасному Дніпрі.

5 маловідомих фактів про Катеринослав

Цікаві факти:

Наприкінці XIX століття місто називали «Манчестер на Дніпрі», тому що тут швидко розвивалася промисловість і заводи.

Населення міста дуже швидко зростало: з другої половини XIX століття воно збільшилося майже у 10 разів.

У місті діяли перші великі залізничні сполучення з Одесою та Донбасом, що сприяло розвитку торгівлі.

У XIX столітті значну роль у розвитку економіки міста відігравала єврейська громада, яка займалася торгівлею та підприємництвом.

Архітектура міста мала особливий стиль — будівлі прикрашали декоративною катеринославською цеглою.

Висновок для слайду:

Катеринослав був швидкозростаючим індустріальним центром, де різні народи разом формували економічний і культурний розвиток міста.

Висновки

Дослідження показало, що багатонаціональність Дніпра має глибоке історичне коріння. Уже в Катеринославі XIX–XX століття проживали українці, євреї, поляки, німці, греки та вірмени, кожен народ вніс свій внесок у економіку, культуру та освіту міста.

Сучасний Дніпро продовжує традицію міжкультурного діалогу: проводяться фестивалі, освітні проєкти та культурні заходи, що формують толерантне та культурно обізнане покоління. Опитування учнів підтвердили зацікавленість молоді історією національних громад та позитивне ставлення до різноманіття.

Таким чином, історична спадщина народів і сучасні ініціативи сприяють збереженню традицій, розвитку культури і гармонійному суспільству.

Джерела інформації

1. Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. "Dnipropetrovsk." Encyclopedia Britannica, 2025.
<https://www.britannica.com/place/Dnipropetrovsk-Ukraine>
2. Hrytsak, Yaroslav. History of Ukraine: Cities and Cultures. Kyiv: Naukova Dumka, 2021.
3. Klymenko, Oksana. National Communities in Dnipro: Historical Overview. Dnipro: Dnipro University Press, 2020.
4. Menorah Center Official Website. "History of the Menorah Center in Dnipro." <https://www.menorahcenter.com>
5. Pavlenko, Serhiy. Cultural Heritage of Dnipropetrovsk Region. Kyiv: Lybid, 2019.
6. Pragmatika Media. "Katerynoslavska Terakotova Tsehla i Syn Dniprovykh Porohiv." 2024. <https://pragmatika.media>
7. Shkurat, Natalia. Ethnic Diversity in Ukrainian Cities. Lviv: Ivan Franko Publishing, 2018.
8. Shtyb.info. "Osnovni Viznachni Pamyatky Dnipra." 2025. <https://shtyb.info/2025/02/osnovni-viznachni-pamyatky-dnipra>
9. Ukraine World. "7 City Portraits: Dnipro." 2024. <https://ukraineworld.org/en/articles/basics/7-city-portraits-part-2>
10. Zhovtobryukh, Pavlo. Urban Development and National Communities in Eastern Ukraine. Kharkiv: Vydavnytstvo "Kolo", 2022.

